

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ МОЛОДІ ДО АКТИВНОЇ УЧАСТІ В СУСПІЛЬНОМУ ВИРОБНИЦТВІ

Молодь є основою майбутнього трудового потенціалу нашої країни. Ураховуючи те, що сьогодні чисельність молоді становить 32,2 % від усього населення країни, майбутнє залежить саме від неї. На сучасному етапі підготовки молоді до трудової діяльності концепція національного виховання передбачає формування особистісних рис громадянина України, які містять трудову культуру, розвиток індивідуальних здібностей та готовність до майбутньої праці.

Питаннями та проблемами освіти займаються загальноосвітні навчально-виховні заклади. Згідно із Законом України "Про професійно-технічну освіту", первинна професійна підготовка – це здобуття професійно-технічної освіти особами, які раніше не мали робітничої професії, спеціальності, що забезпечує відповідний рівень професійної кваліфікації [3, с. 38]. Щодо оцінки освітнього потенціалу молоді, то враховані такі показники: чисельність молоді, яка має вищу та середню освіту, динаміку чисельності молоді, яка навчається, за видами навчання. Що стосується професійного навчання, яке ґрунтується на певних принципах трудового виховання, то тут є елементи, які й нині не втратили свого значення. Передусім це інтелектуальна насиченість трудового і професійного навчання [3, с. 39].

Високий рівень освіти підвищує можливість молоді людини мати гарну високооплачувану роботу, проте не гарантує її швидкого отримання відповідно до запитів і не може застрахувати від втрати робочого місця. На сучасному етапі розвитку країни перешкодою у підготовці молоді до соціального виробництва стає економічна нестабільність у країні та відсутність ефективного механізму державного регулювання освітньої сфери. Проблеми зайнятості молоді також залежать від рівня освіти та професійної підготовки, можуть бути пов'язані не лише з труднощами працевлаштування, а й із високою ймовірністю втрати роботи, частими змінами її місця, низькою соціально-економічною мобільністю та пасивністю в процесі пошуку. Для сучасної системи освіти характерні такі проблеми:

- 1) невідповідність пропонованих ВНЗ спеціальностей та спеціалізацій потребам ринку праці;
- 2) невідповідність рівня кваліфікації випускників вимогам роботодавців;
- 3) низька заробітна платня або її затримка;
- 4) відсутність у молодих спеціалістів практичних навичок за отриманою спеціальністю;
- 5) відсутність системи розподілу випускників, що забезпечувала б їх гарантоване працевлаштування, трудову адаптацію та соціальні гарантії.

Під час навчання у ВНЗ відбувається певне залучення до професії, однак набуття досвіду та якість професійної підготовки не можуть уважатися достатніми. Коли настає перехід від навчання до трудової праці, який, у свою чергу, призводить до переорієнтації або деградації трудових цінностей, це стає ще однією проблемою підготовки молоді. Саме на професійному етапі підготовки молоді важливою є підтримка балансу підвищеного попиту молоді людини на освітні послуги, які пов'язані з фахівцями різних сфер трудової діяльності. Також у процесі професійної підготовки молоді важливо врахувати загальні існуючі потреби та планувати дії для реалізації подальшої перспективи у певній сфері.

Проблеми у підготовці молоді до соціального виробництва виникають зі шкільного навчання. Учнівська молоді і підприємницька праця, поєднання цих двох понять зовнішньо незвичне і внутрішньо складне. Воно сьогодні потребує не лише теоретичного аналізу, а й невідкладної практичної реалізації [1, с. 42]. Тому шкільна освіта зобов'язана готувати учнів до праці не лише з усвідомленням того, що це необхідно, а й із почуттям задоволення від її духовних і матеріальних результатів. Шкільна форма навчання – класно-урочна – виникла за часів розвитку фабрик і мануфактури, коли в суспільстві потрібно швидко навчання фахівців у великій кількості [2, с. 120]. Після

закінчення школи ці фахівці відразу працевлаштувалися на фабрики і заводи. Щодо сучасних проблем, то першою і глобальною з них є масовість у підході до навчання. Сьогодні вища освіта не є обов'язковою, а проблема працевлаштування після отримання цієї вищої освіти є ще одним фактором труднощів у підготовці молоді. Сьогодні, закінчивши ВНЗ, технікум, молодь змушена шукати собі роботу, сама працевлаштовується і відчуває себе покинутою, нікому не потрібною. Молодь відчуває себе відірваною від соціального життя та його негараздів, живе своїм життям, а дорослі своїм [2, с. 121]. Виходячи з усього сказаного вище, можна виділити ще одну не менш важливу проблему – відсутність соціалізації як результату масового навчання. Вибір молоді щодо майбутньої професії робиться, виходячи з того, буде вона його фінансово забезпечувати чи ні, при цьому молода людина не замислюється, яку користь вона приносить суспільству. Так, приватне життя у нас стоїть на першому місці, тому багато соціальних проблем не вирішується, так як ми думаємо, виходячи з власної вигоди, а не суспільних інтересів. І якщо раніше держава надавала мінімальну допомогу, роблячи її соціально корисною, то зараз покинула власного громадянина напризволяще, “у вільне плавання”. Ще однією проблемою є недостатність кваліфікованих кадрів у маленьких містечках, селищах та селах, адже молодь, яка виїжджає на навчання в міста, там зазвичай і залишається жити і працювати [2, с. 124].

Необхідно відзначити, що вузловим питанням сучасної школи є її спрямування до нової сучасної трудової підготовки учнівської молоді, пошук нових нестандартних підходів у навчальному процесі, новаторський рівень вирішення завдань, які б розкривали перспективні шляхи цієї важливої діяльності. Але бажані рекомендації поки залишаються тільки добрими намірами. У школах для трудової підготовки немає необхідної економічної основи, а праця носить формальний характер, крім того, необхідно також провести широку підготовку вчителів зі знанням основ економіки, менеджменту і маркетингу, які б готували молодь до ринкових умов. Ця проблема нині є актуальною і вимагає постійного вирішення та вдосконалення на всіх рівнях управління освітою [4, с. 142].

Отже, роблячи висновки, перш за все потрібно виділити такі проблеми й аспекти подальшого розвитку молоді:

- 1) молоді необхідна соціалізація, кар'єрне зростання, можливість працевлаштуватися, спадкоємність;
- 2) молодь фактично не бере участі у соціальному житті (громадські роботи, соціальна допомога, культурна просвіта тощо);
- 3) працевлаштування молоді необхідно, так як професійні кадри потрібні в тих районах, які вимагають розвитку, необхідно запобігти витоку кадрів (багатство району не в бюджеті, а в професійних кадрах);
- 4) необхідно забезпечити взаємозв'язок між батьками, вчителями й учнями – соціумом, так як соціалізація – це не тільки проблема дітей, а й дорослих, які зацікавлені в спадкоємності, в передачі культури і свого досвіду молоді;
- 5) соціальне зростання повинно відповідати особистому і професійному зростанню.

Таким чином, підготовка молоді до активної трудової діяльності у будь-якій сфері зумовлена суспільними чинниками освіти, яка сьогодні покликана не тільки оптимізувати якість навчання і виховання, але й забезпечити перспективу розвитку ринку праці.

Список використаної літератури

1. *Побірченко Н. А.* Підготовка учнівської молоді до підприємницької праці / Н. А. Побірченко // Початкова школа. – 1996. – № 8. – С. 42–47.
2. *Терещук Г. В.* Педагогічна діагностика ціннісних орієнтацій молоді в процесі її соціально-го і професійного становлення / Г. В. Терещук // Педагогіка і психологія. – 1996. – № 3. – С. 119–124.
3. *Філіпов Ю.* Підготовка молоді до вступу в трудову діяльність / Ю. Філіпов // Соціальна педагогіка : теорія та практика. – 2007. – № 2. – С. 37–41.
4. *Якімова Н. С.* Професійне самовизначення і професійна орієнтація молоді: сучасні тенденції та проблеми / Н. С. Якімова // Демографія та соціальна економіка. – 2011. – № 1. – С. 142–149.